

Afrika, Austrálie a Oceánie

Fyzicko-geografická část

Redukovaná verze

RNDr. Martin Culek, Ph.D.

Geografický ústav Př.F. MU

Organizace studia

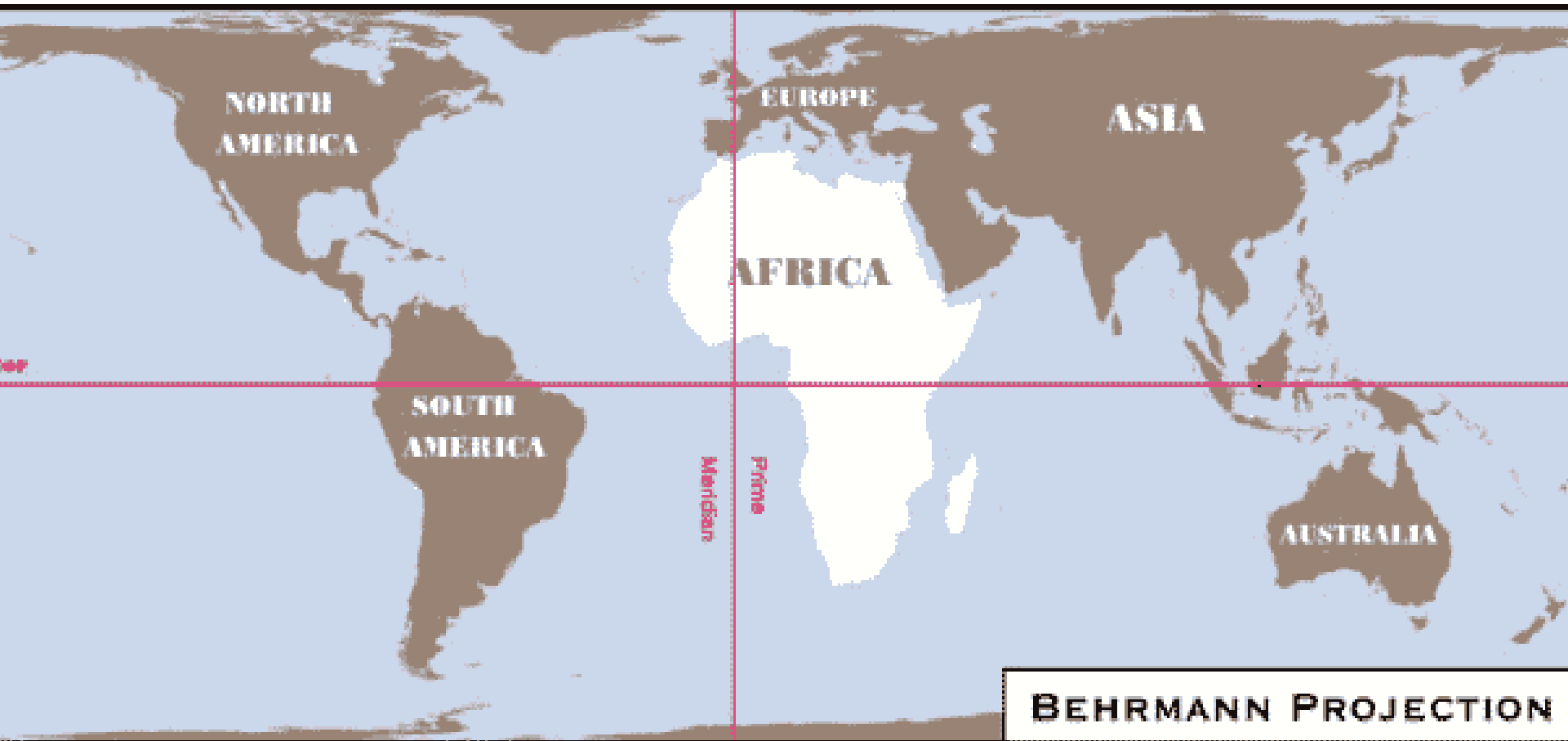
- Přednášky - 13 dvouhodin
- Afrika – FG – 4 přednášky
- – HG – 4 přednášky
- Austrálie a Oeánie – FG – 3 přednášky
- – HG – 2 přednášky

AFRIKA

- Doporučená literatura

- **Kunský, J. a kol. (1971): Zeměpis světa - Afrika. Orbis, Praha, 546 s.**
- **Votrubec, C. (1972): Afrika – zeměpisný přehled kontinentu. SPN, Praha, 593 s.**
- **Šindler, Petr - Baar, Vladimír. *Regionální geografie světadílů a oceánů : Afrika, Asie, Austrálie, Oceánie. 1., I a II. část. 1. vyd. Ostrava : Pedagogická fakulta v Ostravě, 1988. 296 s.***
- **Internet**

VŠEOBECNÉ ÚDAJE o Africe

ROZLOHA: 30,3 mil. km² - PROBLÉM

Afrika - poloha a rozměry

sever	Bílý mys, o.Djalita	s.š.
jih	Střelkový mys	j.š.
západ	Zelený mys	z.d.
východ	Raas Xaafuun	v.d.

- Bílý mys → rovník = km
- Střelkový mys → rovník = km
- Bílý mys → Střelkový mys = km
- Zelený mys → Raf Hafún = cca km
- pobřeží Angoly → Mosambický průliv = cca km

Bílý mys

16 7 2006

Cape Agulhas (Střelkový mys)

U IS NOU OP DIE MEES
SUIDELIKE PUNT VAN DIE
VASTELAND VAN AFRIKA
KAAP/CAPE L'AGULHAS
YOU ARE NOW AT THE
SOUTHERN-MOST TIP OF THE
CONTINENT OF AFRICA

INDIAN OCEAN

ATLANTIC OCEAN

Okolí Zeleného mysu

AFRICKÁ MOŘE, OKOLNÍ PEVNINY

- Indický oceán, Atlantský oceán,
(Středozemní moře)
- Arabský poloostrov
 - Suez
 - Báb-el-Mandeb –
 - Rudé moře –
 - Adenský záliv –
- Evropa
 - Gibraltarský průliv –
 - Sicílie – , Pantelleria

Africké ostrovy

ZÁPAD		VÝCHOD	
Sopečné	Madeira	Pevninské	Madagaskar - 585 tis. km²
	Kanárské ostrovy		Pemba, Zanzibar, Mafia
	Kapverdy	
	Bioko		v Rudém moři (Dahlak is.)
		Džerba
	Svatý Tomáš
	Pagalu		Seychely (a Amiranty)
	Ascension, Svatá Helena		Komory
	Tristan da Cunha +2, Gough		

Tristan da Cunha

Členitost pobřeží

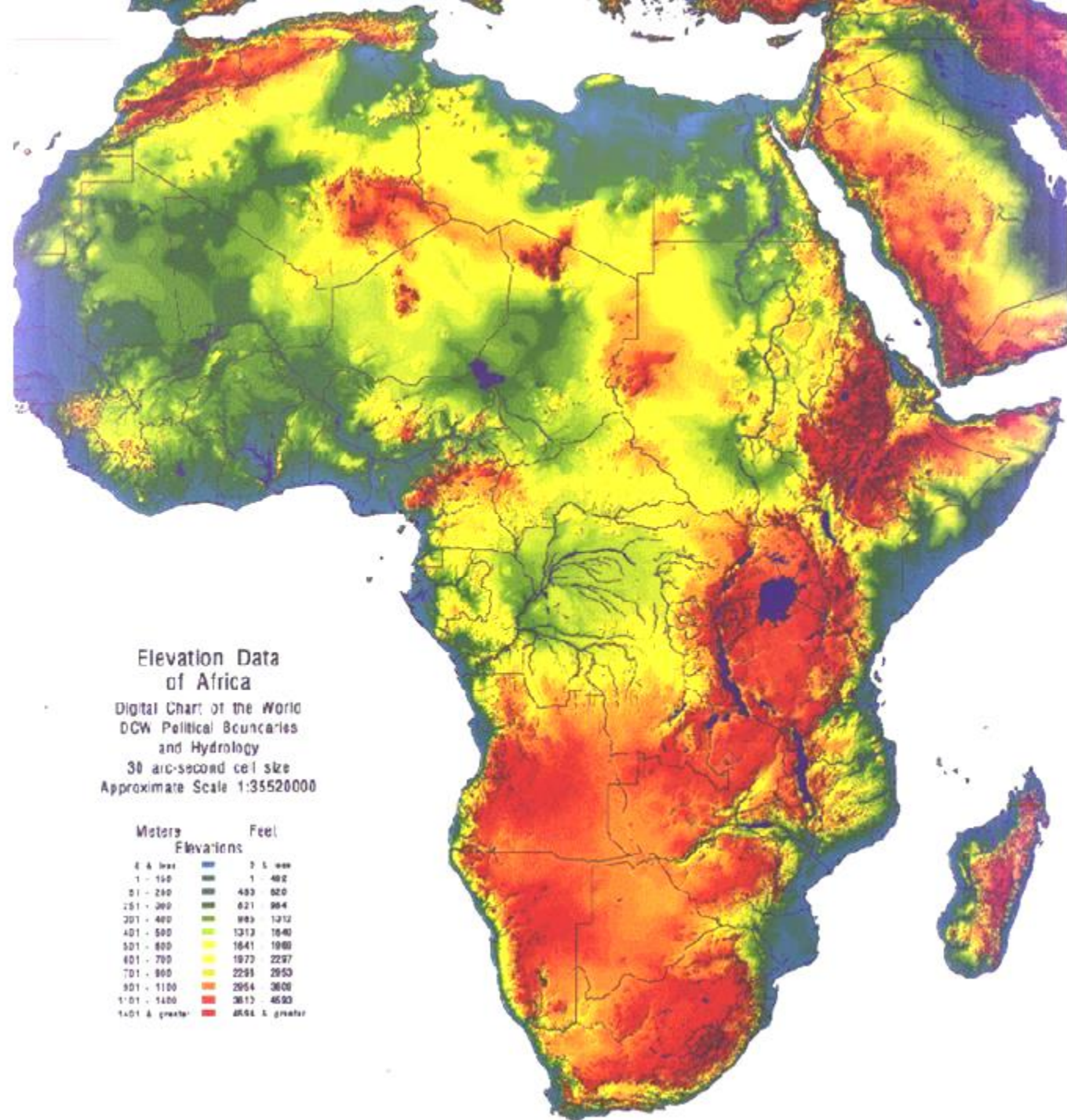
- Vyrovnaná pobřežní čára
- Poloostrovy
 - Somálský poloostrov
- Zálivy
 - Guinejský záliv (Bight of Benin, Bight of Bonny)
 - Rudé moře,
 - Velká Syrta (libyjské pobřeží), Malá Syrta (tuniské pobřeží s

Vertikální členitost

- Střední výška reliéfu = m; 3. nejvyšší světadíl (po Antarktidě ?, Asii).
- Ráz: **zdvižené zvlněné žulové desky s tabulemi a sopkami.**
- Nejvyšší bod – Uhuru – Kilimandžáro (Kibo -..... m)
 - nejvyšší vrcholy = sopky
- Nejnižše položené místo –
- „Nízká“ (< 1000 m)
- „vysoká“ (> 1000 m) Afrika.

Afrika — hypso- metrie

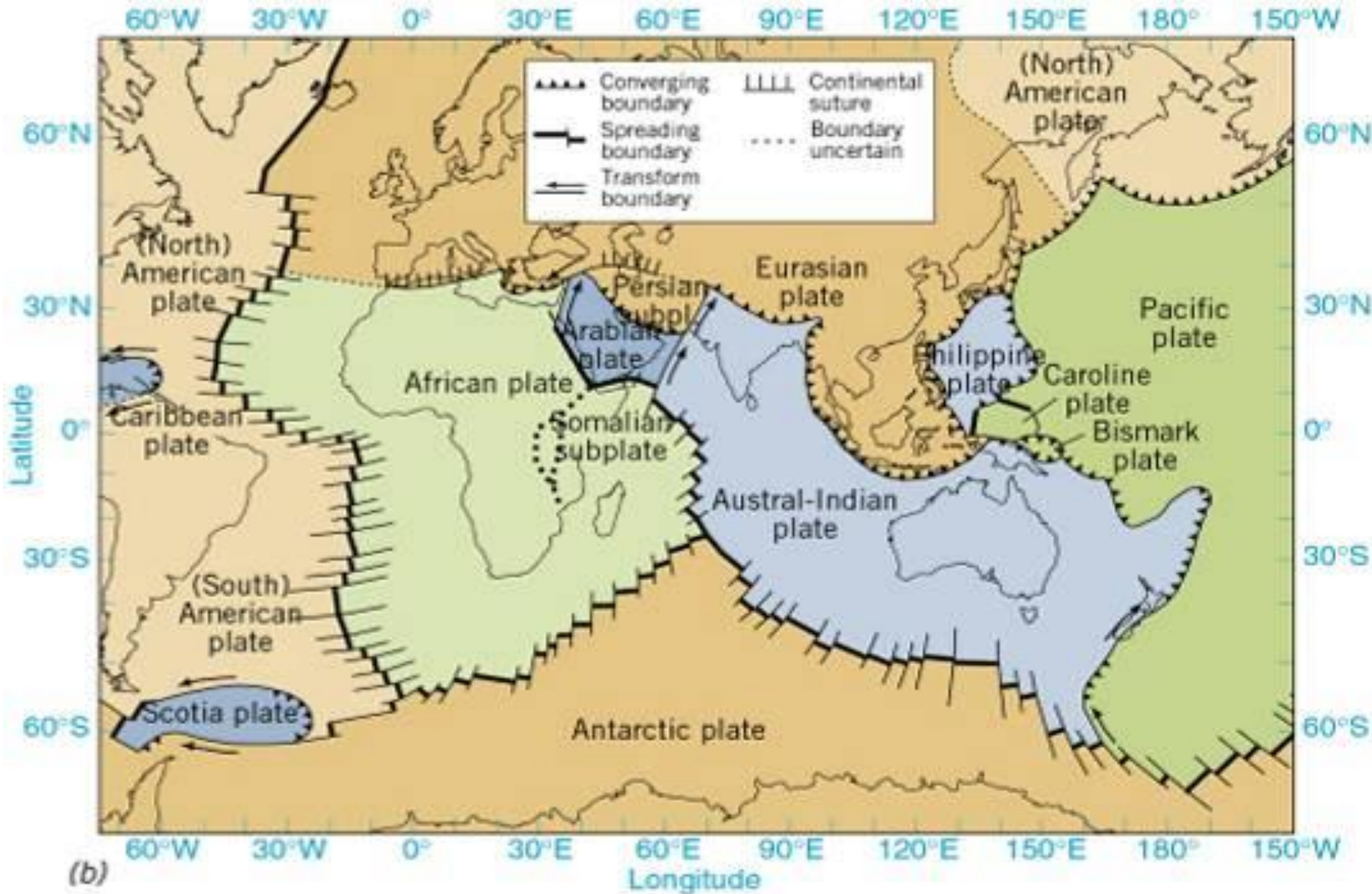

Assalská proláklina

GEOLOGIE – Litosférické desky

Rozšíření kratonů (štítů)

Regionální geologické jednotky

Dílčí jednotky kratonů:

- megasynklinály – pánve (např.),
- megaantiklinály – vysočiny (např.),
- vulkanické oblasti (např.).

Významné části: Saharsko-arabská tabule (sedimenty) + Jihoafrický štít (krystalinikum) -

- nejstarší horniny - v provincii Transvaal; fundament - granity, ruly, migmatity cca let.

OROGENNÍ PÁSMA

- Kapidy (J, orogeneze)
- Severoafrické alpidy (S, orogeneze)

Geologický vývoj _1

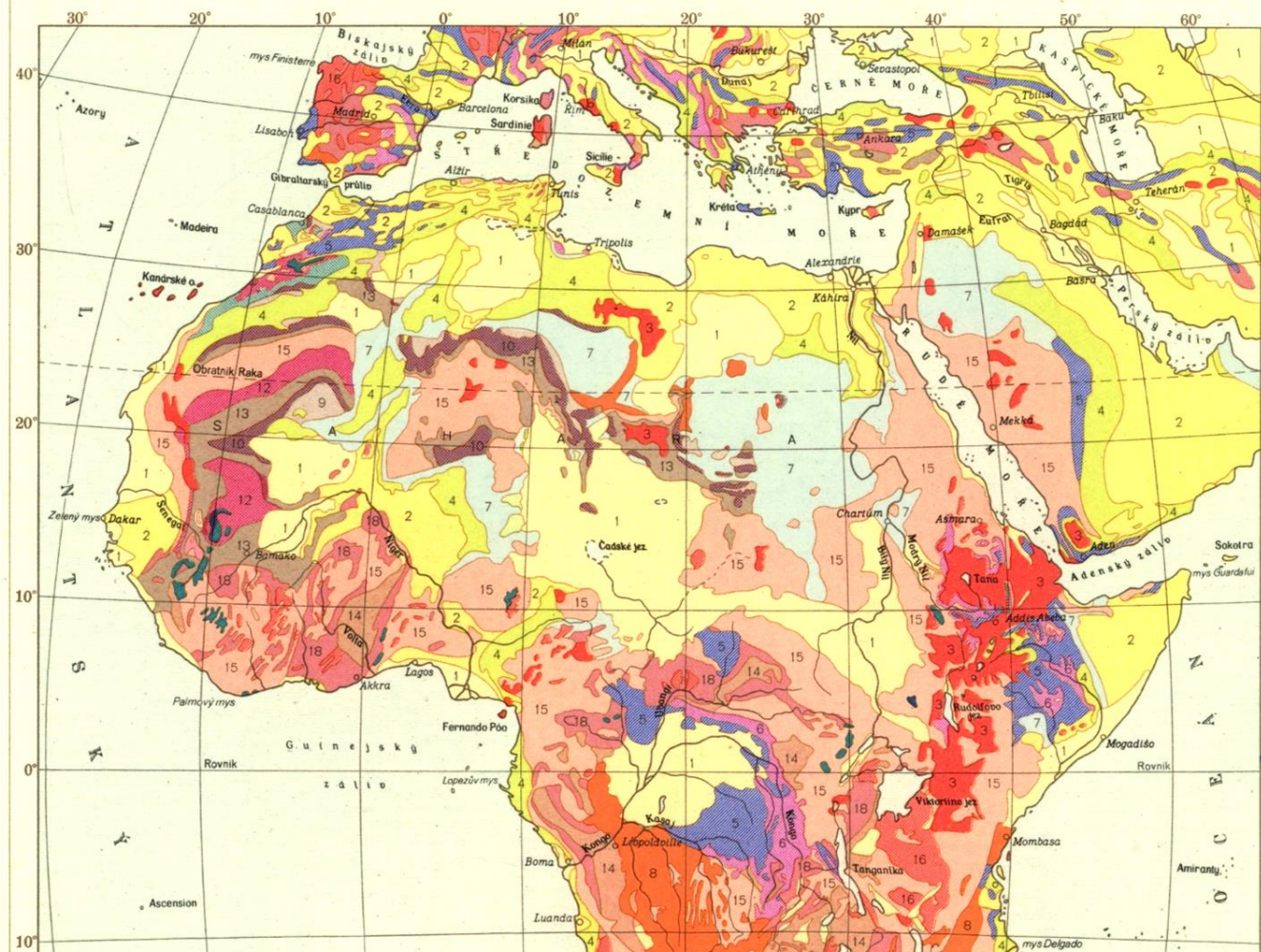
- Do mesozoika –
- Základ kontinentu = *Africká platforma* (krystalinické a sedimentární horniny, proterozoikum a mladší) → Jihoafrický štít
- úrovní zarovnaných povrchů.
- ZP: 1. svrchní paleozoikum – na J od rovníku, pohřbený sedimenty.
- Trias - rozpad Gondwany, „cesta k severu“.

Geologický vývoj _2

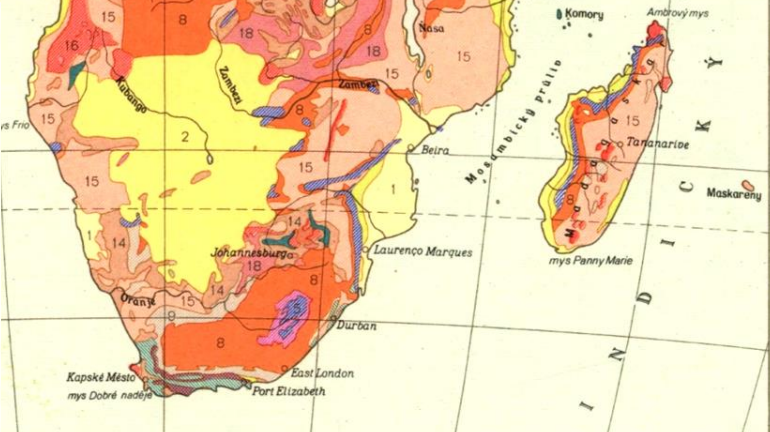
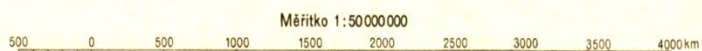
Sedimenty Saharsko-arabské tabule.

- jura – hlavní africké rozvodí, tzv. povrch, aridní klima.
- křída – j. Afrika, tzv. povrch.
- – vrásnění Atlasu.
- Odtržení Arab. poloostrova.
- závěr terciéru – celý kontinent.
- kvartér – odtrhávání východní Afriky, planace J a V Afriky

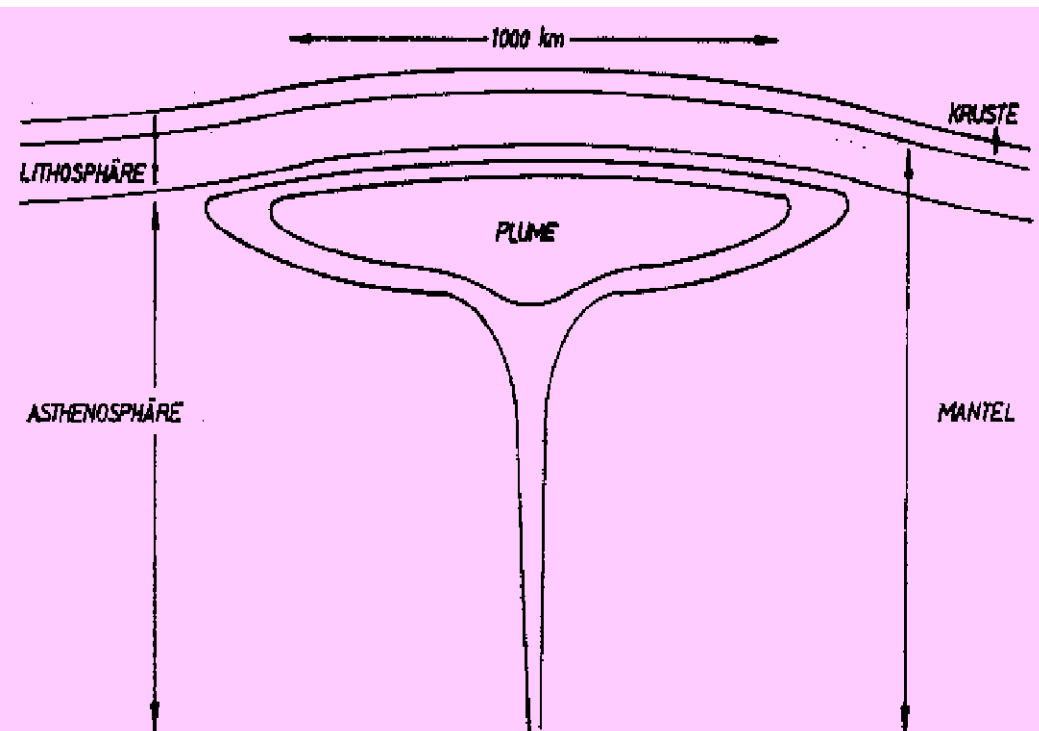
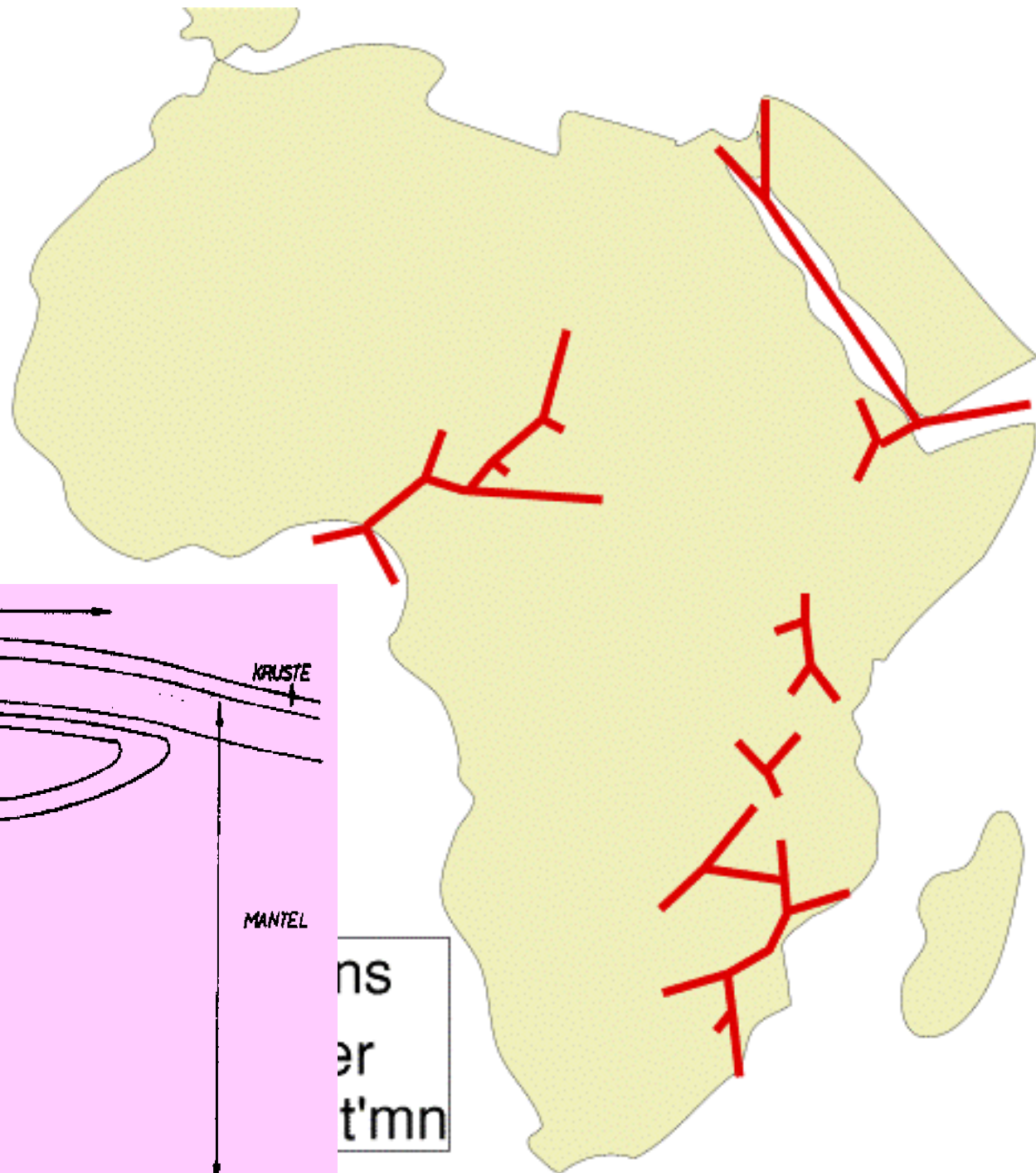
AFRIKA geologie

1	Čtvrtohorní sedimenty	7	Druhohorní sedimenty nerozlišené	13	Spodnopaleozoické sedimenty nerozlišené
2	Třetihorní sedimenty	8	Permské, permotriasové a permokarbonské sedimenty	14	Svrchnoproterozoické až spodnopaleozoické sedimenty
3	Třetihorní vulkanické horniny	9	Karbonské sedimenty	15	Archaické a ostatní předkambrické sedimenty nerozlišené
4	Křídové sedimenty	10	Devonské sedimenty	16	Kyselá, většinou hlubinné erupční horniny
5	Jurské sedimenty	11	Ordovické a silurské sedimenty	17	Bazické, většinou hlubinné erupční horniny
6	Triasové sedimenty	12	Kambrické sedimenty	18	Metamorfované horniny neznámého stáří, většinou proterozoické

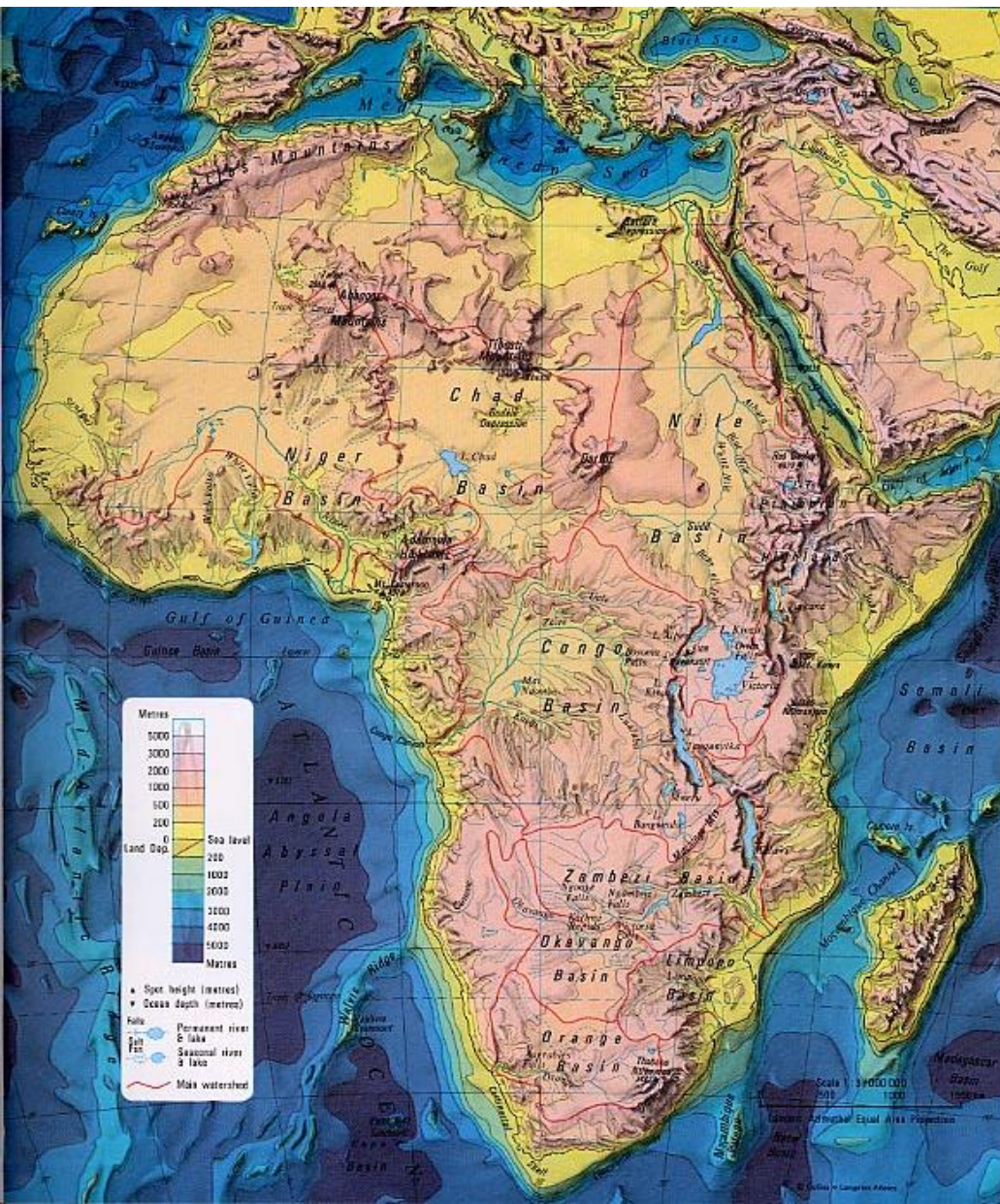

Rifty a hlavní zlomy v Africe

ns
er
t'mn

RELIÉF

- Atlaská oblast
- Saharská oblast
- Plošiny a pohoří z. Afriky
- Pánve centrální Afriky
- Východoafrické plošiny
- Jihoafrické plošiny